

5. Vzdělávání zaměstnanců v počítačových dovednostech

V dnešní době je oblast informačních technologií stále rostoucím a neustále se vyvíjejícím odvětvím. S přibývajícím počtem technologických inovací a neustálým tlakem na podniky, aby byly konkurenceschopné, je vzdělávání zaměstnanců v IT velmi důležité a zaměstnanci musí neustále aktualizovat své znalosti a dovednosti.

Hlavní zjištění

- V průběhu roku 2023 poskytovala v průměru **čtvrtina podniků** zaměstnávajících alespoň 10 osob svým zaměstnancům **možnost vzdělávání nebo školení** zaměřená na získání nebo rozšíření počítačových dovedností. Zatímco velkých podniků, které poskytovaly zaměstnancům školení v IT, bylo 71 %, středně velkých bylo 42 %, pak malých jsme zaznamenali pouze 19 %.
- Školení zaměstnanců v počítačových dovednostech poskytují podle předpokladů **nejčastěji firmy v IT oboru** (65 %) a nadprůměrně často také firmy působící **v energetice** (sekce NACE D+E: 31 %) , ve **velkoobchodě** (32 %), v činnostech v **oblasti nemovitostí** (35 %) nebo v sekci **Profesní, vědecké a technické činnosti** (v průměru 38 %), zde nejvíce v odvětví reklama a průzkum trhu (49 %) nebo výzkum a vývoj (45 %). Nejméně často školí své zaměstnance v oblasti IT naproti tomu firmy z odvětví **stravování a pohostinství** (9 %), **ve stavebnictví** (14 %) nebo **ve výrobě potravin či nápojů** (16 %).
- Nevíce podniků, které v roce 2023 poskytovalo svým zaměstnancům možnost vzdělávání v oblasti IT, bylo ve Finsku a v Belgii (v každé z těchto zemí shodně 34 % podniků) a také v Dánsku (31 %). Podniky v Česku se ve srovnání s ostatními zeměmi EU umístily s 9. nejvyšší hodnotou tohoto ukazatele **nad evropským průměrem**. Školení zaměstnanců v počítačových dovednostech poskytuje v Evropě v průměru 19 % podniků s deseti a více zaměstnanci. Nejméně často (méně než 10 % podniků) vzdělávají své zaměstnance podniky v Bulharsku (6 %).
- **Více než polovina (56 %) podniků v Česku** v roce 2023 **IT odborníky zaměstnávala a zároveň jim poskytovala specializované kurzy pro rozšíření jejich odborných znalostí**. I zde platí, že s rostoucí velikostí firmy roste procento podniků, které tyto kurzy svým IT odborníkům poskytují. Velkých podniků, které zaměstnávají IT odborníky a poskytují jim školení v IT, byly v roce 2023 tři čtvrtiny (76 %), středně velkých bylo 62 % a malých byla téměř polovina (45 %).
- Nejvíce firem, které zaměstnávají IT odborníky a poskytují jim specializovaná školení v IT v roce 2023, nalezneme v rámci EU27 v Polsku (73 %) a dále pak ve Slovinsku (70 %). České podniky se v tomto ukazateli nacházejí mírně pod průměrem EU (57 %; Česko 56 %). Nejméně podniků, které vzdělávají IT odborníky z těch, které je zaměstnávají, je v Maďarsku (30 %).
- Nejvíce firem, které zaměstnávají IT odborníky a poskytují jim školení k rozšíření jejich odborných znalostí, nacházíme v odvětví **činnosti v oblasti IT** (75 %), v **telekomunikačních činnostech** (68 %) a ve výrobě **automobilů** nebo jiných **dopravních prostředků** (67 %). Naproti tomu v odvětví stravování a pohostinství nabízí svým IT odborníkům možnost odborného vzdělávání třetina firem.
- Firem, které sice IT odborníky **zaměstnávají, ale v roce 2023 jim neposkytovaly možnost vzdělávání** v jejich oboru, je v Česku **v průměru 13 %, velkých firem je 39 %**. Nejčastěji jde o firmy působící v telekomunikačních činnostech (39 %) nebo v elektronickém průmyslu (34 %). Patří sem situace, kdy firmy školení neposkytují, ale i případy, kdy IT odborníci specializované kurzy nepotřebovali.
- Podniků v Česku, které v roce 2023 **neposkytovaly svým zaměstnancům vzdělávání v počítačových dovednostech**, je více než **72 %**, nejčastěji jde o malé firmy zaměstnávající 10 až 49 zaměstnanců (78 %). Velkých firem, které neškolí zaměstnance v IT, bylo v 29 % v roce 2023 a středně velkých byla víc než polovina (57 %).
- Pokud firmy poskytují svým zaměstnancům specializované školení v IT, **přibližně stejně často** zaměstnance vzdělávají jak v běžném používání IT (např. práce kancelářskými programy nebo s internetem – 18 % v roce 2023), tak v odborné práci s informačními technologiemi (např. programování, tvorba webových stránek, nebo výuka programů specifických pro různé profese – v průměru 18 % podniků v roce 2023). S rostoucí velikostí firmy narůstá i podíl firem, které školí své zaměstnance v počítačových dovednostech. Téměř dvě třetiny

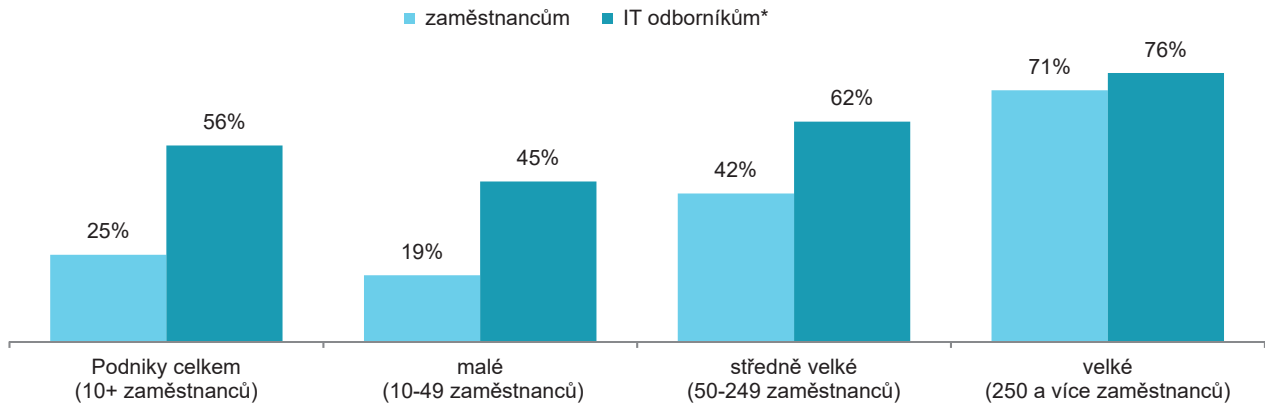
velkých podniků (63 %) v roce 2023 poskytovaly zaměstnancům školení v běžném používání IT a dalších 57 % velkých podniků poskytovalo možnost vzdělávání v odborné práci s IT. Středně velkých firem bylo oproti velkým podnikům téměř dvakrát méně a malých dokonce skoro pětkrát méně než velkých.

- **Pouze běžné používání IT a nikoli odbornou práci** s informačními technologiemi školí v průměru **7 %** firem u nás, nejčastěji jde o subjekty působící v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí (11 %) nebo v sekci Profesní, vědecké a technické činnosti (v průměru 10 %).
- Podíl zaměstnanců v podnicích v Česku, kteří se v roce 2023 **zúčastnili vzdělávání nebo školení v počítačových dovednostech, dosáhl na 13 %**. Proškolených zaměstnanců bylo nejvíce ve velkých podnicích (16 %), ve středně velkých firmách jich bylo 12 % a v malých firmách 8 %. V roce 2010 absolvovalo školení v oblasti IT v Česku v průměru 6 % zaměstnanců, v malých firmách jich byla 3 %.
- Výrazné rozdíly v podílu zaměstnanců, kteří v roce 2023 absolvovali vzdělávání v počítačových dovednostech, nacházíme mezi jednotlivými **odvětvími**. Zatímco v odvětví Činnosti v oblasti IT, v právních a účetnických činnostech nebo v telekomunikačních činnostech prošla v roce 2023 IT školením přibližně **polovina zaměstnanců** (blíže viz graf 5.5), v energetice, ve velkoobchodě, v činnostech v oblasti nemovitostí jich byla necelá pětina, ve stavebnictví jich bylo 8 % a v sekci ubytování, stravování a pohostinství jich školeními v oblasti IT prošla jen 4 %.

Neposkytování vzdělávání v počítačových dovednostech a jeho důvody

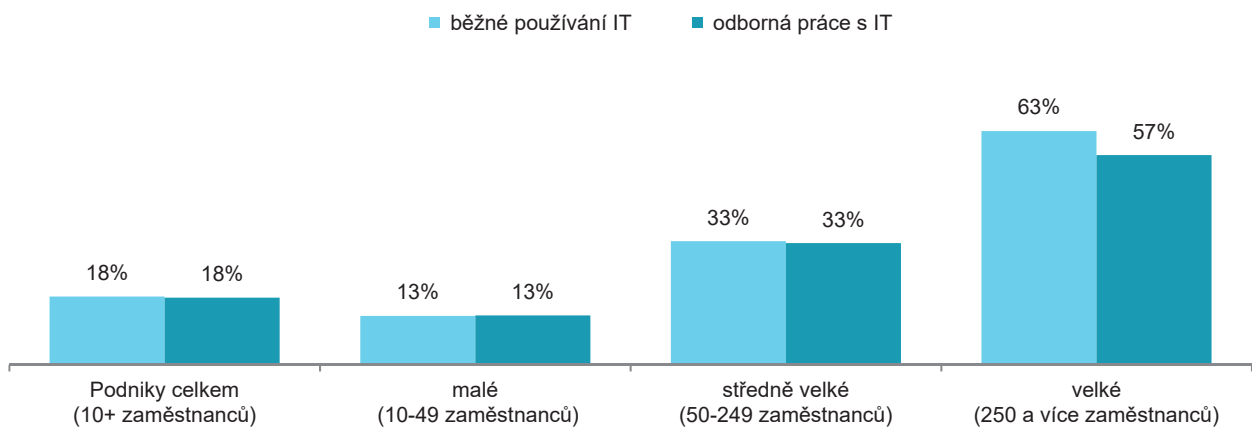
- Jak již bylo zmíněno dříve v této kapitole, **podniků, které v roce 2023 neposkytovaly svým zaměstnancům vzdělávání v počítačových dovednostech, je v Česku více než 72 %**. Nejčastěji se jedná o malé firmy zaměstnávající 10 až 49 zaměstnanců (78 %), velkých podniků bylo 29 % a středně velkých 57 %.
- Pokud se u těchto podniků blíže podíváme na důvody, proč zaměstnancům neposkytovaly možnost vzdělávání nebo školení v oblasti IT, nejčastěji označovanou odpovědí bylo, nezávisle na velikosti podniku, to, že **zaměstnanci měli pro výkon své profese dostačující počítačové dovednosti**. Přibližně 70 % malých i středně velkých podniků dále uvádělo, že **zaměstnanci vzdělávání v IT nepotřebovali**. Velkých podniků, které zaměstnance neškolí v IT, protože to nepotřebovali, bylo v roce 2023 více než 58 %.
- Mezi další, ale už méně časté důvody patřilo, že **zaměstnanci neměli o tento typ školení zájem**. Označovalo to 39 % malých firem, 38 % středně velkých a 32 % velkých podniků, které školení v IT neposkytovaly. Poměrně rozdílně často uváděly podniky odpověď, že sice školení v IT nyní neposkytují, ale **plánují to dělat v budoucnu**. Velkých podniků to deklarovala polovina (52 %), středně velkých zhruba třetina (36 %) a malých firem pětina (19 %). **Nedostatek financí na vzdělávání zaměstnanců v oblasti IT** uvádělo přibližně 16 % podniků neposkytujících tento typ vzdělávání bez ohledu na jejich velikost.

Graf 5.1: Komu podniky v ČR poskytují vzdělávání v počítačových dovednostech; 2023

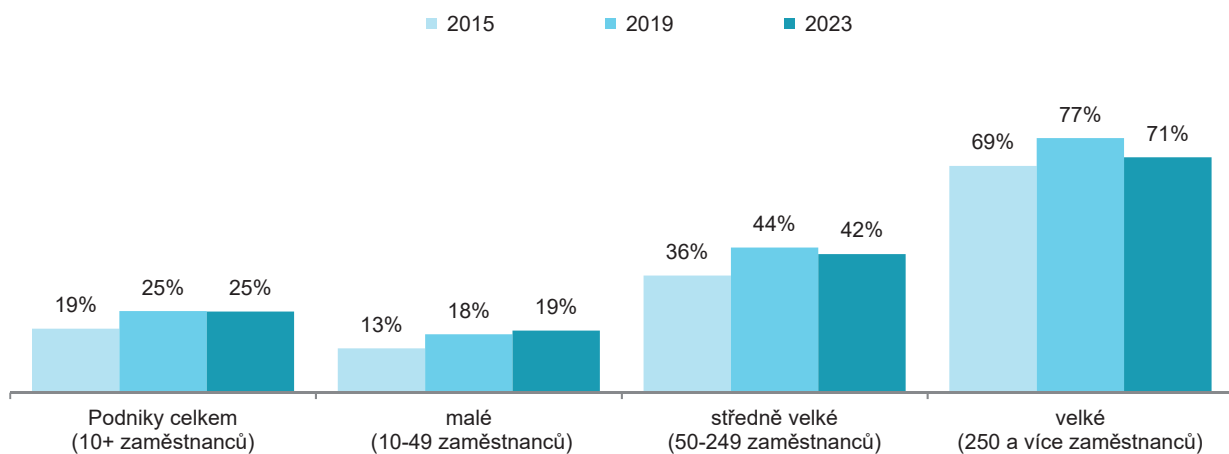
% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané skupině (* % z podniků, které zaměstnávají IT odborníky)

Graf 5.2: Oblasti vzdělávání, které poskytují podniky v ČR svým zaměstnancům; 2023

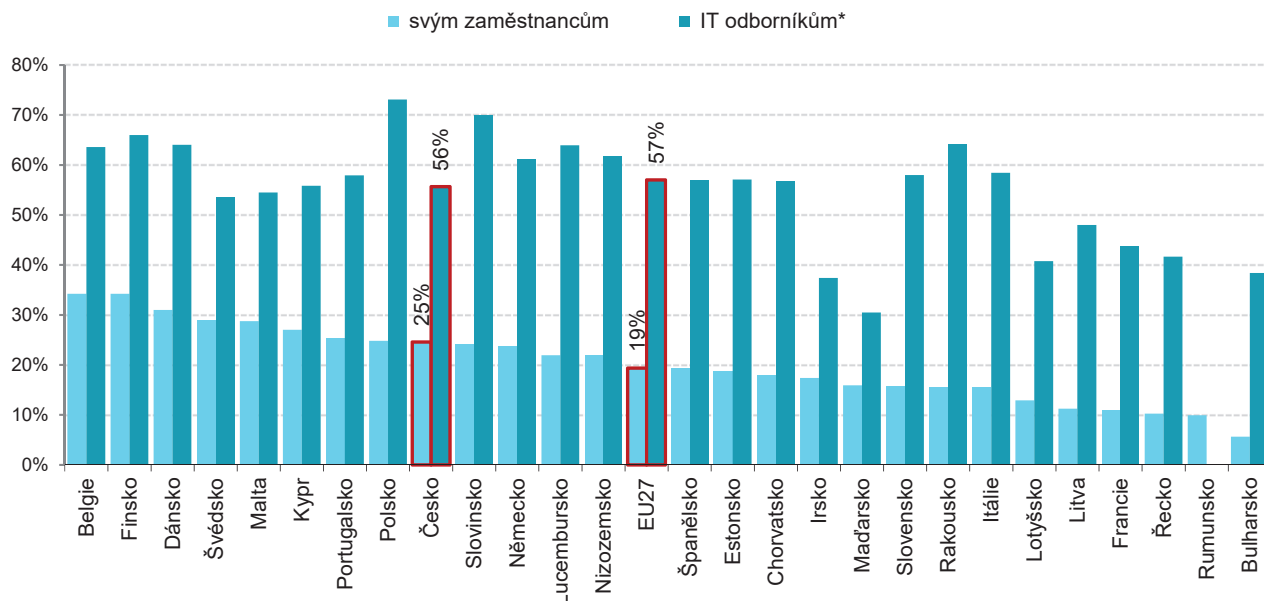
% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané skupině

Graf 5.3: Podniky v ČR poskytující svým zaměstnancům možnost vzdělávání v počítačových dovednostech

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v daném roce

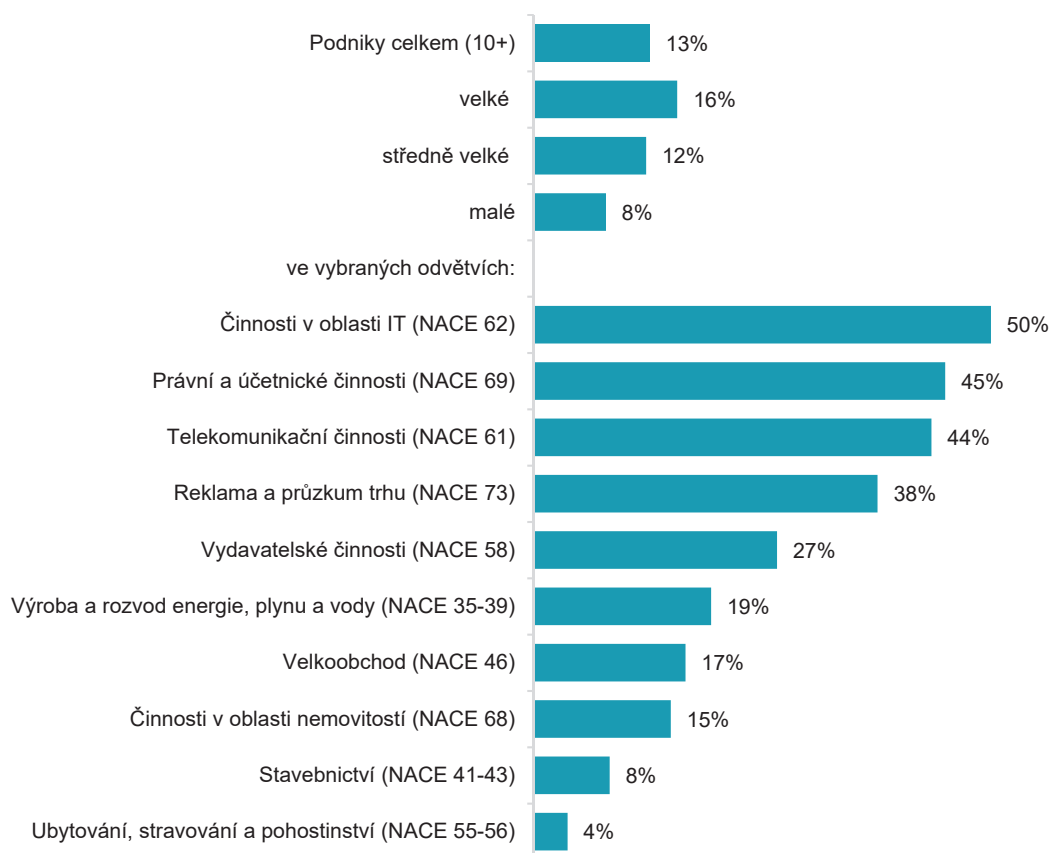
Graf 5.4: Podniky v zemích EU poskytující možnost vzdělávání v počítačových dovednostech; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi (* % podniků poskytujících IT odborníkům školení z podniků, které IT odborníky zaměstnávají)

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2024

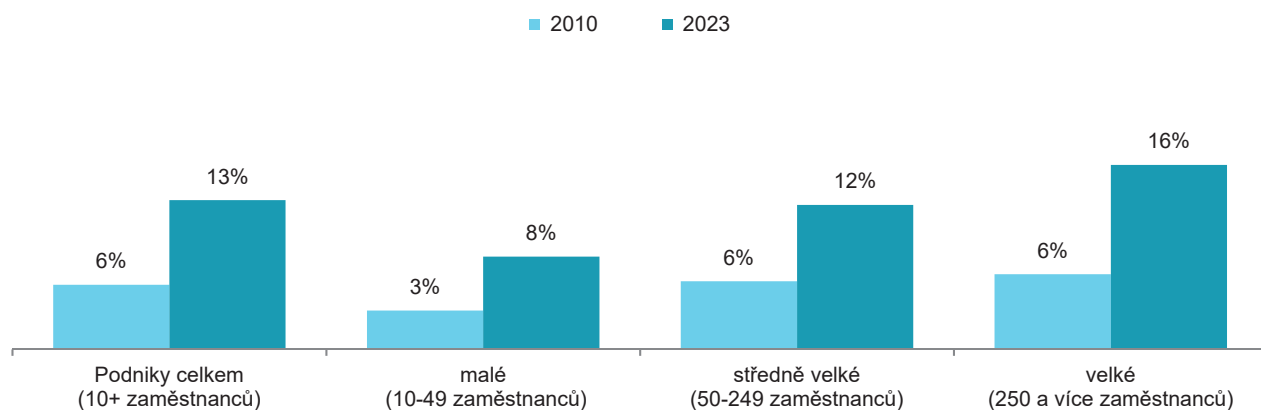
Graf 5.5: Zaměstnanci podniků v ČR, kteří se v roce 2023 účastnili vzdělávání v počítačových dovednostech

% z celkového počtu zaměstnanců podniků v dané velikostní skupině

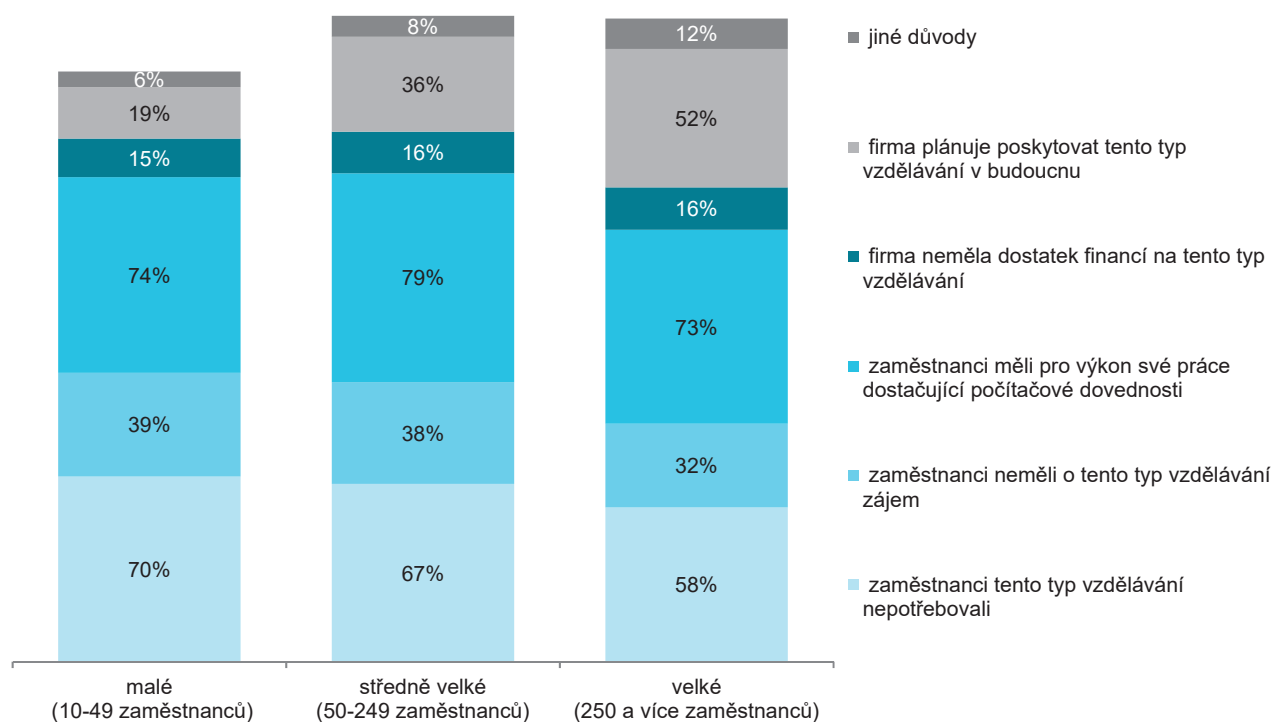
Zdroj: Český statistický úřad

Graf 5.6: Zaměstnanci podniků v ČR, kteří se účastnili vzdělávání v počítačových dovednostech

% z celkového počtu zaměstnanců podniků v dané velikostní skupině v daném roce

Graf 5.7: Důvody, proč podniky v ČR neposkytují svým zaměstnancům možnost vzdělávání v počítačových dovednostech; 2023

% z podniků s 10 a více zaměstnanci v dané skupině, kteří v roce 2023 neposkytovaly svým zaměstnancům vzdělávání v počítačových dovednostech

Zdroj: Český statistický úřad